

Pressed to Perfection

פרק תצוה תשע"ב

465 / SHEMOS/EXODUS

27 / 20 - 28 / 4

PARASHAS TETZAVEH

The Oil²⁰ Now you shall command the Children of Israel that they shall take for you pure, pressed olive oil for illumination, to kindle the lamp continually.²¹ In the Tent of Meeting, outside the Partition that is near the Testimonial-tablets, Aaron and his sons shall arrange it from evening until morning, before HASHEM, an eternal decree for their generations, from the Children of Israel.

2 Arts and Crafts - Stone Chimes

— Pure, pressed. Only oil for lighting had to be pressed rather than crushed, because this oil had to be absolutely pure, without olive particles or sediment. Even though such impurities could be filtered out later on, the sense of the verse is that the oil had to be absolutely pure from the start. Therefore, the oil was made by pressing each

olive gently, until only one drop of pure oil emerged. Afterwards, the olives could be crushed and the remaining oil used for meal-offerings (*Rashi*).

חכמה בגוים חמאים, והכוונה על חכמת התורה, אך אין חכמתם וכיה וקיה, אלא יש בהם שמריות ופסולות, אבל על בני ישראל להחכמים בחכמת התורה וכיה, ומתחזרות מכל פסולות, ואך ש策יר לאצאת נגד הזרם, כמו בזמננו שהרבה מבני ישראל עוסקים בחכמת התורה ובcheinכת הגרים, אבל על כל אחד להזק עצמן שלא לעשות כן. וזה יכולו בני ישראל להשיגו על ידי שכיחתו אט עצמן, שכփו את יצרם הרע, מבלתי ללבת שולל אחורי הזרם, ולא להתפעל משפטם מים רבים, רוחות רעה וזרות.

זה שאמור הכתוב כתית, שעל ידי
שיכתחו נפשם נגיד כהחות יצרים,
יתקיים בהם למאוד, שייאיר אור נשמהם
אור נעללה. ואך שיש לעתים שהוא דרכ
קשה וארכוכה, כי כל ההתחולות קשות,
ובקשות על הבארם להתרבל מודברים שהוא

רגיל בהם, ואף קשה עליו המלאכה
לעمرד בקשרי המלאכה נגד הווים, מכל
מקום סופו ייחיה למאור, וסופו יתקים
בهم להעלות נר חמץ, שיידר נשמו
כבוד אלקן, והמשיכלים יהירנו כוחך
הרוקע.

ולבן אמר הכתוב כאן מהית למאור,
שהאיש הרוצה שייאיר לו אויר
התורה, עליו לכתת עצמו על דברי תורה,
ולמוה עצמו באהיל התורה, כמו שדרשו
חולל הכתוב (גמג' ע, ד) ואת התורה
אדם כי ימות באהיל, שאין דברי תורה
מתקיימין אלא بما שסמיית עצמו עליה,
ואין האروم יכול להשיג חכמת התורה
ואורה אלא בזגעה ובعمل, כמו שכותב

דָרְשׁוּ מִשְׁתַחֲוֹת

שנמנ' יותר עד בפתח למאדר [כו כ]. רשי' ואל
מחייב למנהו. הינו שלמהות כהר נם
כשהיו בו שמרים וטלעו השמרים ונשאר זה,
ובמנוגה צורן שמולם לא היו שם שמרין.
והוא כי להיות מורה העם ולאלהנים בדור
הזהה, צורן שיתו כל מעשיהם טובים וישראלים
כל רוחה. לא אחר שיסכבי מעשיהם, ומתחלה
יהשבו שאינו בטב, כי הרוי איכא דעת בות
ולא בהה שלא שמע ולא הבין הסברון, וכיהא
דוחקמים התיירנו בדברים [אבות פ"א מ"א],
וכיב' הזהירו במעשיהם. והוא המשל דשמרין
הוא צורון בהשען, וזה טוב למורה העם שיריאו
בר קצת חסרון אף שלאתה העינו אין זה חסרון.
אללא צורן ללחנהג באומן שלא היה עליו שם
גוזיא ובסרתו אף לאשפר לחרוז דברין.

רדו חי חז

וזה שאמור הכתוב ואתה תזזה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זן כתית למאור להעלות נר תמיד, דהנה משה ובניו נתגרל בבית פרעה והיה בין האומות ומכל מקומ נתעללה למדרגה חמי גROLה, על כן אמר הכתוב ואתה, משה שללית במדריות עבדות הבורא, בכח מסירות נפש, והתגברות על היצר, מבליל להתקפע מdeadת בני אדם, מצוחה, אין זו אלא לשון זירען, את בני ישראל ויקחו אליך, שמן זית זן, תורה ומצוות צבאים וצללים, ללא עירוב שם פסולת, ראה שאמורו חז"ל (Phi. נס' פ"ג, י)

לעומת זאת, המנוחות באוט לבטא את העניין הגשמי של העונה^ז, שם אין צורך ב"זך" ולא ב"כתית", הכל יכול לעמוד בירוחה. לא תמי חיבים לטירות, שולחן שבנוו אדים אחד יכול לשמש דורותם רבתם, יגע הרה בשבייל אחרים, הוא טרח ואחריהם נהנים. שלא כמו ברוחניות שם רק מאן דטרח בעלי שbeta לא יכול בשbeta ואם אין טירה וועלן אין מעלה. אם לא כוותאים ומוצאים לא מגיעים כלום.

ואכן, מצאנו במסכת מגילה (ז) את דבריו של ר' יצחק שאמר: "אם

הרכב"ם בפרק ג' מהלכות תלמוד תורה (להלן י' אין דברי תורה מתקיימים במני שרפיה עצמה עליהן, ולא באלו שלמדו מן מהך עידון, ומתקן אכילה ושתייה, אלא במני שמנית עצמו עליהן, ומצער גופו תמייד, ולא ניתן שנה לעיני, ולפעפיו תנומה, אמרו חכמים דרך רמו זאת תלמודה אדרט כי ימות באهل, אין התורה מתקיימת אלא כמי שמנית עצמו באهل החקמים, עכ"ד. ولكن כאן בשיטת השיטה החכמת המתורה, במצוות שמן זית הלימוד של ע' שנה אלא א"כ היה בתיה

למאור שימת עצמו עליין, ואנו יעלת בינו להסתיע ע"י השמן יית.

๙๙

תכל אור תצוה דניאל

8

יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי – אל תאמין. לא יגעתי וממצאת – אל תאמין. יגעתי וממצאת – תאמין", והני מילוי בדברי תורה שם צרך את היגיינה, ואם יגעים בזורה נכהן איז בזודאי מוצאים, אחרות סיכון שלא יגענו נכון.

זהו סוד ההצלחה ללימוד התורה ולהתקדמות במעלותיה.

וכפי שהגמara במסכת מנוחות (ז): מסורת אדורות ואמורא אביהם ששכח את מסכת מנוחות, והולך לומודה אצל רב חסדא תלמידו. מקשה הגם: מדוע לא לר' חסדא שיבוא אליו? מתרצה הגם, שהוא סבר שבאupon זה תחיה לו יותר סיועה דשמיה. ומוסיף ר"ז: "משום יגעתי וממצאת".

יאמר הג"ד אהרון שמעובודה זו אנו למדים שלא ורק היגיינה בעצם הלימוד מועילה להשגת הזרבים, אלא גם הטורה הנלווה אל הלימוד בגן ההליכה ללימוד וחשבות גם כן ליגיינה. ועוד כדי כך חשובות היא ייגיינה זו, שאף על פי שימושות הין הין הילך אליו גבויו לר' חסדא שהה תלמידו לבוא אליו משושים בבודהה בכל זאת הילך אבמי אליו. ומודוע? בכדי שה לימוד יבוא על ידי טורה.

אילו הייתה היגיינה רק אנטזטי טבעי להבנה, היינו מתקלים להבין מה הקשור בין היגיינה שבhalbcit הרב אל תלמידו, לבין טורה הלימוד והיגיינה בו. אבל אחריו שאינו לעיל שהריגעה ריא התנא להשגת המפעאה * שהיא הבנה הבאה במתנה מאה ה', מובן שככל עמל המתלווה אל הלימוד יש בכוחו להועיל כדי לזכות לכך שייתגלו לו לומדים עמקי תורה והשוגותיה. והוא העידוד הנגדול שיכולים אנו לחוץ לכל מי שוחח לקל עעל עצמו על תורה ולעמל בה מזור אמונה, אסם זה שיש בכוחו להציגו להישגים נכבדים, בין אם חנו ה' נכשנות ממכורכים ובין אם לאו. אל לו להירוח מפניהם החשש שהוא יתקל בקשימי, שהרי ראיינו שכאשר אדם מתאמץ ומחזיע הוא זוכה למונחת שמיים. אם הוא יעשה את שלו, יערוזו ממשים וחננו לו במתנה את מה שלא יוכל להציג בשכלו, אולם עליו לדעת, כי רק בעמל ובזיעה אפשר להציג הרבה גבותות.

יאמר הג"ז ר' אליהו דסלע זצ"ל ("מכtab מלאיחו" ח"ג): מי שאנו למד במסורת ונפש אינו מצליח לעלות ולבסוף רגינש את חולשתו ותעניב ילבו בטורעמה.

12 Through the Prism of Torah - R. Roberto

the Torah that we received at Sinai. Our exalted and chaste scholars have transmitted and taught us, over the ages, the authentic approach to an understanding of our Torah and anything contrary to this tradition defiles the essential requirement of ז — pure.

Furthermore, the olives had to be — כתית — specially crushed so as to produce the oil. In a similar sense we have to exert ourselves in order to gain Torah knowledge. Our Sages advise, יגעת וממצאת — only constant application and toil will achieve results, just as the superior quality oil was produced by pounding the olives in a mortar.

Finally, — the oil was used to create light, and we must have the same attitude towards the study of Torah. We should not learn to gain honour or even as a means of sustaining ourselves. Equally, just to enjoy it as an intellectual exercise or to sharpen our brains is an abuse of its sacred purpose. Torah was Divinely designed — to enlighten us in a world of darkness, to guide us through life and prevent us from stumbling aimlessly from one pitfall to the next. In this respect, it is truly a תקת עולם — an everlasting beacon of light.

אין ספק כי כל אחד ואחד מאיתנו רוצה הוא להתעלות בתורה הקדושה. וברור שבכדי לזכות לכך יש צורך להשקייע מאמצים כבירים. שהרי אף אחד מאיתנו לא משלה את עצמו כי בily عمل ובלי התמדה ויגעה ימצא את עצמו מגע להישגים בלימוד התורה.

עד כמה הדברים חשובים ונכונים, יכולים אנו ללמד מהסתכלותם של חז"ל על ציווי התורה בפרשנות המנורה ושםנו. "שם זית זך כתית למאור להעלות נר תמייד" — זהו הציווי המופיע בתורה. ואכן המתבונן יבחין בשתי נקודות אשר מחותן תנאי הכרחי ביצירת השמן, והן: זן וכתית. ובча פרישם ר"ז ז"ל: זן — בili טמריט... כתית — חויתם היה כוותש במכחתת... ואחר שחויתם טיפה ראשונה מכנים לרווחים וטונן.

והשמן השני פסול למנורה וכשר למנוחות, שנאמר "כתית למאור" ולא כתית למנוחות. ע"כ.

* שני בקבוקי שמן, שוויים בצבועם, שוויים בטעםם,Auf"כ מה רב ההבדל ביניהם. האחד יעלת ויונתן בкусות המנורה הטהורה, והשני יוכשי רק למנחה. זה כתית וזה לא כתית. זה זך וזה לא זך. ואmens נכון, מי שאינו מבין את עניינה הרווחני של המנורה הדבר באמת נרא מוזר, מזוע שמן זה טוב ראוי למנורה ושםן זה אינו ראוי. אך חז"ל הקודשים שביבאו לנו מקצת מיסודותיה של תכלית המנורה, שופכים אור על חשת הדברים, והינם מאירים ושמחים.

אור המנורה מסמל את התורה ואליה ירמזון מילוי. התורה נמשל לאור המאיר את החשיכה — את אי-הידייה ואת הבערות. המנורה עצמה נועדה לקבל את השמן אשר דרכו מופק אותו או נפלא — אותו כות נהדר אשר נמשל לתורה. השמן הריהו בבחינת שכל האדם אשר מורה לעסוק בתורה. נמצא אם כן איפוא, כי המנורה מסמלת את הכוחות הרוחניים ללא כל תערובת של תאווה והשקר הפוטליים. עלינו לדאוג כי מחשובינו והגינינו ישארו זכרים וטהורים ולשמור מכל משמר לבב יכנסו בסרים ונוכריס.

התוכונה השנייה היא — "כתית". וכן נרמזו לנו דרכי קניין התורה. יודעים אנו כי בענייני עוה"ז ישנו מצב של ירושה. ולפיכך אדים שרכש חפץ מסוים או אפילו שררה מסוימת יכול הוא להורישה לבנו. אך בתורה הקדושה הדבר כלל וכל אינו כך. אין כל מושג של ירושה. ההיפך הוא ז הנכון. על כל אחד ואחד לכתוש את עצמו חזק היטב, היטב הדק עד אשר יזכה ויגיע למעלה אחת ממעלות התורה. כפי שאנו רואים בנסיבות היום, היוםוימות שלעתים יש אדם גדול וצדיק אך בניו אינם חוליכים אחרים, ומפניים עורף לדרכ שיפע שיילכו בה. שכנן העבודה העצמית היא הקובעת, כאמור ייחד עם סיועה דשמיה. אך הכל צריך להתחיל מנק — האדם.

שלום

צווה

נתיבות

רבא

5

א.

במודש (רבה לו, א), ואתה תצוה וה"ד ירמיה יא) זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמר, וכי לא נקראו ישראל אל בא בית הוה בלבד, ולהלן בכל מני אלנות נאים ומשובחים נקראו ישראל, בגין ותאננה יצחק ויעקב אבותינו, ואחר כך יוסף והשבטים, וכן מה שהיה עם משה ואהרן עם ישראל.

ולכודורה לשם מספורה לנו התורה את כל זאת, ומהנו מה שהיה איתם, מה שהרין אין לנו שום מה שנקרא "חטא" אצלם, וכך אמר הרבי מקוזק צוקל, שהרי רואים אנו במציאות שמהחטאים שלהם נעשה התורה,ומי יכול לדעת מה יצא מהתוצאות שלהם? ...

אמנם, רצה הקב"ה שנלמד מכל זה, שלכל אדם ולא משנה מיהן ישנים נסונות וקשיים, וצריך למלמד להנגב על הנסונות, וכן להעלוות מהם. רק כך גדלים, ככל נתנו ליצר הרע לייש אוננו, וכן היה עם כל צדיקי וגדולי הדורות.

לכודורה לשם מספורה לנו התורה את כל זאת, ומהנו מה שהיה איתם, מה שהרין אין לנו שום מה שנקרא "חטא" אצלם, וכך אמר הרבי מקוזק צוקל, שהרי רואים אנו במציאות שמהחטאים שלהם נעשה התורה,ומי יכול לדעת מה יצא מהתוצאות שלהם? ...

לכן מזכירה התורה את כל אשר ארע עם אבותינו, להראות לנו כי עם כל מה שעבד עליהם, תזקנו את עצם והתעלנו בעבודת בוראות.

זה גם מה שבאה התורה ללמדנו כאן. לפני הרבה שנים שמעתי מהגה"ץ רבינו נתע פרידמן שליט"א לפреш בשם הצדיק ברוך רוזן: "כתיה", היינו אם מקבל אדם מכחה מהברוא ונעשה שבור מכון. אומרים לו: אם תהייב שבור וכחות בוטן, תדרא לפחות שיעצא מכיר איזה דבר "למאור", תתחיל להאריך ולהתעלות.

שכן, זו באמת מטרת הבורא במשיו אלו, שנלמד איך שעושים מה"כתיה" "מאור" להפוך את החושך להוור, אבל צרכיהם ליזהר לא לבוא מ"כנית למנהות", היינו לא לכלב לשון ולנטה, ולהיות תחת כל היאוש, אחרי השבירה והכחדה.

יסוד זה מלמדים אותנו כל סיפוריו התורה, להתחזק בכל מקום ובכל מקום, ולא שייעברו על האדם מאורעות ללא מחשבה, וכל שכן שלא יצא מכון "למנהות", אלא יבוא האדם לידי חשבון הנפש.

14

לשון

צווה

הספרדים

רמט

16

נעלם המוסתר ע"י התומר המתישך עיניו מראות את אור האלקיות, ובאשר משבר את התומר ומכתחו מתגלה בפניו האור הנעלם או ראלקוו ית'. וזה ענין מה"ב זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמר, שאוצרם בהם גם הוא ענין מאכל, משא"ב בית שער"י כתישתו נהיה דבר חדש ומיציאות חדשת, כת המאור. וזה שנמשלו ישראל לחיות, כי גם ביהודי ישנו אור גדול, חלק א' מועל הטמן בקרבו, אך הוא כת

זהנה כת האור הנעלם הוה נمشך מהאור הגנוו שמשם בתחולת הבראיות, כטה"ב ויאמר א' ייח אור ויהי אור, וגנוו הקב"ה לעתיד לבא. ממשחו"ל (ב"ר יא, ב) שהסתכל הקב"ה באנשי דור המבול ובאנשי דור הפלגה שמעשיהם מוקולקין עד וגנות והתקינה לצדיקים לעתיד לבא, אור זה אינו אור גשמי, אלא אור אלקתו ית' שהאריך את הבראיות, והוא האור שיתגלה ויאיר בעת והתיקון הגמור כאשר יקירים ומלאה הארץ דעתה את ה', שאר האלקות איר את הועלם שלאחר התיקון, כמ"ד (ישעה ס) לא

← קב"ת יטורי באהבה ←

בתיה לפאור נט. ט וזרשו חכמיינו זכרונם לברכה (ען מעחות פג. ב) ולא בתיית למינחות. שמעתי מרבני מירמנאך ולה"ה שאמר, שרכמו בונה שיראת האדים הפדוון ביטוריים, שלא יפל משקהתו ויתעצב ויריה מנוח ביגונו. רק איזקה ייזע ויראה להאריך נשמותו ביטור. וזהו בתיית לפאור ולא בתיית למינחות. ויקוט פגחים - טVID תהאות

← פג'ת הלאב הנשבר הוה ב'שגביא ב'שגביה ותתקנות ←

בתיה לפאור וכורכו אמר חכמיינו זכרונם לברכה (ענחות פג. א) בתיית לפאור ולא ב'פנחות. בינו אם כי צריך לכתת ולשבר את לבו לפניו הקדוש ברוך הוא, אבל כתזאתה מפירות זו תהייה לפאור, בהאריך התקנות ושםקה. ולא למינחות, שלא שאר על ידי זה שקווע חס ושלום בעצמות ומירה שחורה. תורה אבות - רבי טשה מקוברין

וע"פ האמור שאור האלקות שברוא הקב"ה ביט
הראשון לא ניטל לגמרי אלא שנמצא בהעלם,
ומתגללה ע"י מקורי האור הנוכרים, י"ל עניין מוחית
עמלק כדבר כי יד על כס י' מלחה לה' בעמלק
מדור דר, שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה
ודרכו של עמלק, כי זה לעומת זה עשה א', וכמו
שיש בבריאתrah כת האור הנעלם אור והאלקות גננו
שאדם צופה בו מטוף העולם ועד סופו, כמ"כ יש
את כת החשן הנעלם, שהוא קליפת עמלק, כת הרע
הטמן בבריאתrah. ואין השם שלם ואין הכסא שלם
עד שימחה ורשו של עמלק, כי אור האלקות יתגלה
רק בעת התיקון הגמור, שמלאה הארץ דעה את
ה' בכיאת המשיח, ובכל עוד קליפת עמלק שולטת
בעולם הר'ז מיעקב את התקינו הגמור, שכל ומן
שכח הרע עדין שולט אין האור יכול לחתוגות,
וכמאיה"כ סור מרע ועשה טוב. וכןין זה שהיך גם
לכל יהודי, כמו שככללות ישראל כל זמן שקליפת
עמלק שולט אין יכול להיות התקינו הגמור עדי
חיזוקר, כמ"כ כל יהודי בעולם הקטן של מציאותו,
בראש עלייו לקיים מוחית עמלק, לעקור את כת
הרע הנעלם והטמן בחובו, שלפי ערך מוחיתו את
עמלק ועקירתו את כת הרע, בר' זוכה לנגידו האוד
הרגשת אור האלקות בכל מהותו.

עובדת

חצונה - זכר

-3

פָּרוֹמוֹ דְּנִיקּוֹם וְסַקְפָּרוּם, חָסָה כֵּם סַדְּלָר
שָׁכָּמֶל מִסְלָעָה גָּלְבוֹת נָגִי יְקָרָהּ, סִינְיָן
בְּפִטְלָשִׂים נָסָת כֵּם בְּלָצִיקּוֹם, צִוְּלָנוּ נְקִיטִּים
כֵּלְמֻוכָה וְסִמְנוֹת נְלַעֲקִיקּוֹת הָלָיו יְמַכְּנָה,
לֹגְגָה וְלַמְּפָה וְלַמְּפָן, כִּמְנוֹת הַנְּבָיסִים
מִלְמָדָה. כֵּי לְמַכְלִיטִים וּלְגָרָה הַקְּכָבָה לְמַ
שְׁעָלָס, כֵּי דְּנִי יְטָרְלָן יְמַדְּקָנוּ נָוִי מַגְּרָר
עַל יְדֵי הַמּוֹלָה וְסִמְנוֹת, כְּמוֹ שְׁלֹמֹר מוֹלָל
(מוֹגָן נִסְתָּחָר רַיש נִמְשָׁחָת) גְּרַמְּסִת, גְּמַגְּלִית
יְטָרְלָן שְׁנִירָה וְלְאַיִם, וְגַכְלִיל הַמּוֹלָה
שְׁנִקְרָמָת לְהַסְתִּימָה, רַיְעָוָן לְמַכְלִיטִים וְלְמַסְקִים
הַקְּכָבָה חַתְּמָה מְוֹזָה נְגַדּוּת עֲולָמִים חַוְמָמִים
וְגַמְמִיסִים, גַּכְלִיל דְּנִי יְטָרְלָן יְמַדְּקָנוּ נָוִי
יְמַדְּרָך עַל יְדֵי הַמּוֹלָה, כֵּי סִמְנוֹת וְסִמְנוֹת
הַסְּמָמִים גְּמַעַן לְמַלְלָה (שִׁקְמָה) בְּגַעַגְעָן

ע"ה), שטן מיליכס הפטיר למלוט להחדרך צו
ימזכיר לך מוקם ספקמר שבוטולסcosa,
ויצו עיקר מעוננו יתדרון, כלחר דמי
יבטלל המלונקיס צנוף כומרי וצמומי^{ים}
ספוטומי, משבכים כל כתמייס, ומגעלים
כל נגעוותיאס בטוממייס, כדי לאלהריך צו
ימזכיר לך ממלתק ריב. ועל זה גמינו סופי

לבחור אימתי למות. ופירוש דמת בע"ש הינו
שכאשר יהודי רוצה להכנס לקורת השבת עלי^ה
להמית את כל ענייני הגשמיים ולסלוקם מדעתו,
ולדכא את מה החומר שיתה בבח"י מת, אלה סימן
יפה לו להכנס לש"ק. עניינו כאמור, כי בש"ק
מוגלה האור הגנו, ואור אלקוטו ית' מאייר בו,
אמנם החומר הוא מסך המבדיל بعد יהורי המונע
מן לראות באורו ית', ולכן ציריך שיהיה מות בע"ש,
שקדום השבת יזכה את החומר, ועי"ז יוכל להכנס
לש"ק ולהריגיש את האור המתגלה בה. ועוד יז' יתבادر
לשון חז"ל (שבת יז) שאמר הקב"ה למשה מתנה
טוביה יש לי בבית גינוי ושבת טמה, בית גינוי עניינו
אור האלקות הגנוו, ומתנה טובה יש לי בבית גינוי
שבש"ק מאייר באור מיתת גינוי אור הגנוו. וזה גם
ענין דבריו הוויה"ק הפק בש"ת ותשכון שב"ת,
שכאשר יהודי רוצה להכנס לש"ק, ולבו שבר בקרבו
מגודל הבושה על שלפ מצבו, וכמאחוו"ל עם הארץ
אימית שבת עליי, והש��וע בארציות אימת שבת
עליי, איך יכנס לש"ק. התשובה להיא הפק בשת
ותשכח שבת, כי טובה מורות אחת כלבו של אדם
יותר ממאה מלקלות להבקיע מסכי החומר, ועצם
הבושה שיש לו היא הפוחתת בפנוי השער להכנס

עובדת

三

ויבואר על פי מה טהממו זו"ג (מנילה י"ג)
ע"ג, על הספקוק (הספר י"ד) היפיל
פוי טוח בגולל, מנה כוון סגנון פור
צמודץ להר, טעם סטמלה גודלה, חומר נמל
לי פול נילם סממ' צו מטה, ולה' שיס יודע
צנטנעה צמלה נט' וגצנעה נחלך נולך.
וכל העניין הוא ניריך ביטוח, מזועש סממ'

המן כל כך נס שכלל הפור נירט טמת נו
מaza. וכן י"ג מה קהלמו על זה, והן גל
ביה יודע סכנתנש גולדן גולג, כמה סימה
מתכוונת זמלהו, אך כי יודע סמוך גס
גולג נולג.

אלא שמען זהה, כי יוציאו (ילק"ט צמ"ו),
סמקה לכינוי ע"ח שם סולרכ
כלשונם, וכמו שיכרתו (זכרות ל' ז' ו' ולמ' ק' –
 נגייל עוד ציטרולן כמסקה מהכ' "ידשו" ח'
פניש מל' פניש, וכוקע הוליר כה' גראם צ'ל'
צימונן נצ'נו צ'ן כל' ח'אך וולף מיטרולן ב'
ביה כלנות הדעתם צ'ל כל' יטראולן (פס).
ויזוע (עמ' שער מס' פ"ג) כי מעין הדעתם

יזהה לך עוד השם לאור יומם והיה לך ה' לאור
עלום. וזה גם עניין **אור המנורה** שנמשך מהאור
הגנוו, שהמנורה היאיר את אור האלקות בלבבותיהם
של ישראל, וכל ירושלי באשר הוא שם היה מקובל
שפען אור אלקתו ית' הבמישן מן המנורה. והיות
שאור המנורה הוא האור הגנוו הנעלם, ע"כ צדיקים
בלשון זית זו להעלות נר תמי, הגרמו על הכהן
הנעלם של השמן בזית, ועוד"ז הוא האור הנעלם
המאור במנורה.

ועד י"ז מזכינו בתרה"ק, דאיתא במדרש תנומת
(פרק נח) שההוא הגנו לנו לעמלי תורה שבעל פה
שעמליה קשה מאד, ואלו העמל תורה מוסרים נפשם
לగומי על התורה, שמנדרין שינה מעניותם ומנוולין
זמן עליה, ולכך וחיכים והם שמתגלה בפניהם האור
הגנו, ומקטינם בהם מא"ב העם ההוראים בחשין
ראן אויר גודול, כਮבוואר שם שם נקראים העם
וההוראים בחשין, שמחישיכם כל ענייניהם וגשמייניהם
מוסרים עצם לזרמי, ועי"כ מתגלה להם האור
הפנימי אויר אלקותו י"ז. שהוא כאמור ע"י שחתורה
מתשת בחו של אדם ומשברת כת החותם, וכאשר
מתבשלים מסכי ההורם מתגלה האור הגנו הנעלם
ביהודי, וחוכמים לדאות באור אלקותו י"ז.

ועד ז' הוא בש"ק, דכתיב ויברך א' את ים
השבייע ויקדש אותו. וא"י במדרש (ב"ר יא, ב') ברכובו
באוותה, וכברכו במאור פניו של אדם, וקדשו באור
פניו של אדם, לא דומה אויר פניו של אדם כל ימות
השבת כמו שהוא דומה בשבת. והיינו שבס"ק
מתגלת האור ונגנו, ומתווך זה הוא מאור פניו של
אדם בש"ק, שהאות הנעלם בקרבו מתגלת ונוכחה
ללארת פניהם. וגם בש"ק הדרך לגילוי האור הוא
ע"י בתיישת החומר, כאמור הבשע"ט ה"ק ז"ע אהיה
דאחו"ל (כתבות קג:) מות בע"ש סימן יפה לו,
והקשה מה באו ח"ל לילדנו בזה, וכי ביד האడום

21 גם לוען כי סקליריה כלה נטוור היומן,
על כן עליינו לנויל, מיש מה קרייזט
פרלען וו לענוגר פומפנו וו אנטמייס הולגאַט

מי הפליס בג'יס לקלחתינו, ולמאות
וירה מעה עמלם אומנה נצצת זו.

ונבואר העניין, על פי מה סיכילו
הנדייקיס פון נטפריאס, לשורר
לכונו אל תעוזת חיים הלאן, פיטר נסמן
נטענו לכרחם יוס הפטונייס פון הצעיר,
ויטריך פון זצמנן לטיזום כלי לקדול כהו
סנדול טמאנגל ביזס סקדרות הווא, כי צלי
הכנה מוקלמת, לי טפער גולדס לקדול
כליה קף לתם סהו הגדול ציומל, ויעקל
הכינה דמג'זה פון, לסתען בכונם
זעפנימיות סטנובה, לי סכל מזוי בכונם
סלהס, וכמו שטמזרו מוא"ל (גיטאט ט"ז ע"ו)
טעל כוונם לילך פון סטנדאלט.

ובמזה סכム קדועם אל מזחה מותרכט כל
כד יטרמלן בכל דרכו ווילג, כן
לשותם זאת גס כל קדעם דקילפס כל
עמלן מותרכט נבל כל כד יטרמלן, בכל דרכו
ודוג, כמו צההמכו חז"ל (אמנם סוף מועד) לנו
הקס טבש ווילז הקסם טבש נעד ציומת
ולענו אן עטמלנה, ופיילסן צקפס"ק, חזרעו

כל עמלך סייע לנו כל עמלך הנமון לנו
כל כל דבר ירטלן, חסר קליפה ומיירית
לנצח צי יברלן מלחזיקות וסחטקות.
ויש סיכון מלחמה לנו' נצמלה מדור דור,
שכנל דור ודור לך' הולס נלמוס שם כמו
כל עמלך, שאותם כה הדעת דקליפה
למנצך גו, ולעוזר בקרבו כה הדעת
דקוזא'ה כל מטה רכינו סטמן גו, לך'יס
במאות נסמכחות ונדיקות היין ימברה.
וזאת סיכון ענודתנו זמינים גלו' טנת זוכר
ומי' הפליס, למוחות ולעוקול מלננו
כה הדעת דקליפה כל עמלך וכמן,
שמקילר מה' לנצח מכמ' הדיניות, ולעוזר
בקראנו כה הדעת דקוזא'ה כל מטה,
לקייס פטורה וסמות נדיבות וסמכחות.
הלי' ימברה.

לבן קווין גרוֹן קאָנִיס פֿרְטַם וּמְמָה טְוָזָה
לְפִי פּוֹלִים, נְחוֹתוֹ שְׁנָם זְקוּרִין
פֿרְטַם מְלָמֵת עַמְלָקָה, כִּי קְרִימָם פֿרְטַם
גְּזָה לְעֹזֶר הַמְּלָאָכִים הַלְּזָהָן שְׁלָמוֹן
עוֹמְדִים גַּו. כִּי בְּגַהֲגָה יְזֻעָה, דְּגַרוֹן קְאָנִיס
מֶלֶךְ יוֹסֵף קְפִירָה מְמָה רְלִינוֹ נְפְרַטָּם וּ
פֿרְטַם מְזָהָה, וּבָה מְרָמוֹן פְּכָמָות, וּמְמָה
מְזָהָה הַמְּבָנִים יְסָרְמָלָל, פִּי אַסְקָבָה זְוָה
לְמְמָה רְלִינוֹ, צְהָרָה לְמַהְרָה פְּטוּרָהוּ, צְלָל דּוֹר
דוֹג, יְמַשִּׁיךְ נְקָעָר נְצָבוֹת בְּנֵי יִצְחָקָל
צְדִיקָהוּ הַלְּזָהָן יְתָבָרָךְ, עַל יְהִי זְמִיחָה עַלְיהָס
כִּי קְדֻעָם טָלָה, נְכָל דְּלָה וְלְרָה, וּמְמָה

מיהו, "תְּוֹסָה" סוף מנגנון דזקיקות, צומת
מלח, וכו' ולחמה מוסה ה'ם בפי טרולל'
פי' מהם מCKERם למ' נרים נוי טרולל,
טריוו דזקיקס נוי טנך. ולכן מביך לanon
כוכס "וַיִּחְתַּמֵּס", ולוון "תְּוֹסָה" ווילן גו,
דְּמַשְׁטָעָ שְׂדֵגָ וְשִׁי הַפְּכָר לְשִׁיטָׁהָם נֶגֶן
שי' מהר, כי זהה לו סקע'ם למטה רכינו,
סכמה זכי, נקיין נצחות נוי טרולל מלו
ימכדר, שי הפקיר ניעקות לי מה על ידו
סאוח פולט הדעם דזקיק, וכן מ'ן ג'הו
פערינקו, זיין נאמעין גענונדו לאספסגע
כל לדים ודרכ' נלצות נוי טרולל נעלט
נקרנס כמ' האכליקות.

**דקליטס צ נטמך, וכלהל סנים ידו וכמו
מלתני עלייס, וגבל עטמך.**

ובזה יחולר עניין ההפוך כל פטור משלם, כי גם
המן קבוצה נגר מושג עטף, רלה
לганיגר עמה על בני טרכאל כת הדעת
דקלטה, דסינו לקלר נצחות בני טרכאל,
ולפומותם עיקיימו סתומה וכמונות כמימות
הנגישים מלומדה, כי סמן בכם טומחהתו,
יעז ושבין סיינט, שמייקל מעלהתם כל
יטרולן שול כם פדרנוקום, כל העולמות
לן נונחו הנט נתקללים וז. ניל, וכל ומן
תבוני טרכאל יפענו מצלמות האנרכיה, ויקיימנו
המורלה ומנות דנדיקות ארכאל, לנו יאה לנו
שליטה עליהם, לנו סיטה זומם לרשתם
פעלו, לקלר נצחות בני טרכאל מכל
הבדיקות, כדי כלום יפטענו בענודתם המכליים
הגבילאה, ועוד ידי זה יכול לנוו טלייס
גוזיות רעות רח' ג'ל, לנו כהדר בו לאבלטן
עליזס לפני מהקוווק, ורלה טהומס ווועז
יקסים ענו לאכמליה מה כל היזדים, מהל
לו (האטרי ב') יטנו עס למד, ודרשו קו' ג'ל
(מגילא זין ע"ג) יקנסיס בס מן סמאותם, ר' ג'ל
שטעון מהזות נכניתם צינא, בקרירום
וזסמלטום גלי דיביקות וטמקרכות לנו'
וממעליהם גולן נזוטים יד נאמה.

לכן כהן נפל הפטור על מודען מהר, שמה טמונה גדולה, חומר נפל לי פועל ציריך אמת זו מטה, כיינו לדין שפומזעך זה מם מטה כיינו ע"ה, קוטל כה קדעת לזרעך, לכן זו פומן מוכבך ציומך, נצנעל מגעך יטרול כה הדזיקות, ולאתכם נקרנס כה קדעם דקיליפס צל טמבלן. צבונו בם הקלייזום.

א וְהַמְלֹוּ סֵס כִּגְמָרֶה, חֲכָלָן לְתַסְיָה
יְזָעַן שְׁנַתְנָעָם צְהָלָר מִמְּשָׁה
וְנַתְנָעָם צְהָלָר נָגָל, כִּיּוֹן כְּמוֹ אַפְּלִילָט
כִּמְפָחָק מְחוֹר עַמִּיס (פ' מְרוֹמָס ד' ז' ו' א'
מְאַמְּמִים), בָּלָן יְצָע צְהָרָן עַל פִּי צְמָמָת רְבִיעִין
מִמְּתָה, חֲכָלָן כָּמָם קְדֻם לְקַדּוֹתָה בָּלָן לְתַסְיָה
ב חֲלָגָן וּלְדָן עוֹד הַפְּעָס בָּכָל דָּוָר וְדוֹךְ, כְּמוֹ

המפעוטה ממנה נכל לrho ולח, נכלו
שנימי מיו היל נמי יטולן נמ קדעם
דקוזא, נן נכל דר זוח, מקריט מקה
לכינו נמ קדעם נכל מהל ומל
מייליג, נן נמ קמסה לכינו ממ נזועס
טה, נכל נמ קדעם צנו נג מת ומל
• נתכל נכל, כי כנו מוקע נלזום צני

כלהתמים (נרכמת ר' ע"ז) כל שטחים לא נברחו
חילך נזומות הוה, נזומות פותח מלפניו דמייקות,
מלפניו יוציא מהם, וזהו "כל שטחים גל
גנרטה" טמפלרים כל הגנרטה גל פיטמה
"הילך כדי נזומות," סגיון צבאי נסמייקות,
סגןין טרולן יטזקונן גליין יטברן גס מפונן
הסקטיאלן גאנטעלס הא.

ובח זה סביר מסקנה כי ע"ה מסקנתם כזו
במי יטלה, זיכרנו לפועל מכך
ככליה, לדעך והזכיר נמס נס עלי ידי
סמכות וסמכותם, וזה לך קיים סמכותיהם וסמכות
כמאות הנקיס ממלומד, וללמוד סמכות
בקיריות מן ספס ולמן. וכל זה רומו
בכמוכם (חאליט ק"ה ט) פדורם שלם לעמו זה
עולם נרימו, פדורם שלם לעמו פ"י
שאקד"ה שלם לנו גוון לנגןנו ממכירות,
סוט מושיען כל יטלה, מסקנה רבינו ע"ה,
זהו לפולם נרימו, וזה מה מלפני נפקה
סלה, דמיינו דנוקות, נרימת פיניו סמכות
(ויליאם מג'ס), חזה "זו נרולם נרימו/",
מסקה רבינו ע"ה האקרים צו אכם, בנו כל

לקיים את הטוליה ומונתיה נדריקות
וכתמקדולם צו יתזכיר.

והנה ידוע כי לחם זה נועד מה שנקרא **הקלוטה** (וקאלאם ו' יי' ז'), וכל דבר **סיטט** נקיוטה יט לנגן נקלוטה, וכן ממו שמתה רכינו קיה פורט כה סדרעם דקיוטה, כן לטומה וזה קיה עמלק **סוכט** סדעת דקלוטה, כמו שכמות (גמבדר כי' ז'). רלהקית גיס עמלק, רלהקית מרכז למחינות הידוע, כמו דכמאות (מקבי' ר' יילומ' ר') "רלהקיות דמה". כן ונתקט טיקט עיקר וממנו הרע של עמלק, נמקור מלצות צוי יטולן כה סדריקות הדר מטה רכינו סדריר גטומות, ולהנימיך גלומות כה הטומחה עלי קריולות, כמו שכמות (ויניס כי' יט') הדר "קרן" בדרן, כי רלא טיקטיעו סמורא וגטומות בקריולות, מטעום מהקיטס מלומדה, גליג יכוונו לדען נפחים נא' על ידי סטורס.

וזהו אמתוג במלממת עמלק (סמי' יי' יט),
ויקה כלהר ילי' מטה למ ידו וגבל
ישרלן ומכבר יים ידו וגבל עמלק, כי כל
נכרכמו ומולצמו כל עמלק יימה פליש
צדינו כל מאה היינו כבמו ומדמו, כי
הדרת לזרעמה, חסן וויטה כלהר ילי'
מטה למ ידו, סיינו כלהר לחיל כמו
ומלצמו כל צי ישרלן, והוא וגבל ישרלן, כי
בקם סני ישרלן לנכני' כה קדעת

ימזכיר, כמו טהמלו מ"ל (צגא פ"ט ט"ו) כדר קבנוט נימי מוסר ותורה, צנומר קומו וקנו ריאודיס עליטס, ופריך סק' כדי קבלה, מהותם הנם תענשה לטס, ועיין יתלהנש והמקן בקיוס טמולס וטמנת, טום טיפך מכת הקליות לבר עמן סקען סכימים גלנס, טס עניין הממלות, גדרן ספיה, גלי הנטה ומתק, ולכו היל מבל נני יכללה זכו לסכינע ולהגד כל אמן ערנע, זו השור קדנו עליטס, נקיס ספורה מזור הנטה ומתק, טיפך מכם סקלירות.

לבן נתנו טפפי פורים, לנו קוריון פרטויו היל, פרקט טויה ופרטם זוכר, טבוחה טנו מלינס ונפכו לקלות יוס ספורה בסגע"ט, אונכה נקנעל טילו טול ספורה מזור הנטה ורונן, נקיים כל סמאות מזור דזיקות וטהלנות, כמו טהמלו מ"ל (צגא פ"ט) סלק מקדים נקלות פרקט פורים, כדי נפקדים זמלה נטעין, לי הור הור כל קדמת טמיה מזור הנטה, קיגאנן עליון ניזס בטפורים, מלהר נמר נו מיט האחת טפפו, מיזע האחת טו "המחלן {למקרמי קוות}", פי טסוא סמסלא {ולטחים כל קיטיס טוינס וכל הטעו} הילר ימירו גזבונו הגוד, כמו טהמלו ק"י"ג.

שער דרך / פרשת התזה

ואמר סלמון, לא נענות נר ממד, נר לוון לן חנוכה, כמו שכלוג נר שליל כי ציון נר ס' נסמת מלה, סיינו כי כלבך יאל נבניא שרולן נר סדרה דקדוקה, יוכלו נטהיב נרכנס מלה נרכנס, נקייס המתווע נלה קודט, נר נCKERיות ממונת הנטים מלומדה, והוא נפעלה נר ממי, ספמא תגער נרכנס היל נרכנס, סייקיינו טמיה וטמיה וטמונות נלה קודט נדריקות וטהלנות, ועל לי קילימת פרטס סולם, מטהווע נבדנו לנעדות טימייס קדרוטיס היל, לעור נרכנס נר סדרה דקדוקה כל מטה, טסול נר סדריקות, ולכאני נר זה נר אדען דקלפה כל עמלק וכמן, הקיר נר סדריקות מלונות נר טרולן.

☆

32.

וזהו עיניג שטממה סלה נר סמיטס נר צמי
טפומס הילן, נל צזימוס היל וסיגו
לכאני נסן נר סטטס פלטה נרכנס נלנש
ס' נCKERיות, וסיגו נקנעל עליון נקיים
טפורה וטמונות נדריקות וטמורות הילו

תבה 2 פל"מ

33

שהרי באופן זה של כתישה, קשה היא הכנתו של השמן יותר מהכנתו על יד טחינה בריחים, אך מדוע לא תтир הדרורה לטחון את הזיתים, ולאחר מכן לסנן את השמורים מן השמן, ובאופן זה ייר השמן אך בלא שטמים ועשיתו תהיה בנקן.
אך הביאור בעניין זה נועץ בהבדל הקאים בין הזית ובין השמן, הבדל זה הוא העמל, שכן אכילתו של השמן נדרש פמן טרחה מרובה, והוורו רבודתו בו הוראה שhapeץ לחנות מן השמן נדרש פמן טרחה מרובה, והוורו רבודתו בו הוראה בעניין לימוד התורה, שתורוצה לזכות בתורה צריך לעמל ולהתיעג ולא להונות מן המוכן, כדוגמת השמן המורה על החכמה, אשר בכדי להנות ממנו יש להתיעג ולעמל, ואילו הלומד מתוק עדין ומונחה, ומקש להנות מן המוכן כדוגמת הזית והעמל, אשר הנותו מזמן בללא תורה רב, לא יכול תלמידו בידיו, ויתור מכך זההירה הגمراה גם מה שכבר למד עשוי להשתכח פמו. ובזה ביאר הסבא ר"ז מקלם צ"ל היכנה מושך ח"א מאופר קמ"ב בדרך רמן, את ציווי הדרורה להדליך את המנורה בשמן זאת זו כתית, על אף שיש הטורה הרבה הרכבה בכור: כי ידוע כי המנורה סימן לחכמה, כי הרוצה להחכם ידריסי, על כן היא רמז ג"כ, הרוצה שיאיר לו השכל באור בהיר, ירחיקuperiorות עולם הזה מהשמן של השכל כל מה שאפשר.

35

ב המשך לדברי ר"ז צ"ל גובל לומר. כי חובה זו לדעת את שורשי עונגותינו, גם
היא בכלל הלימוד הנלמד מלשון התורה כתית למאור, כי האדם נדרש
לכתת נפשו ע"מ למצואו את שורש וסיבת חטאינו, מפני שהשורש זה מצויה סיבת
כל מעשיינו, ורק על ידי כתיתות מעשיינו ומליוי שורשיים יוכל לבקווע או נשמו או
הנפש הצפונ. ובגמרה תענית (ט) אמרו: 'אשכחיה רבי יוחנן לינוקא דריש לקיש

In this parashah, the Torah records the laws concerning olive oil for the Menorah in the **משכן**. It had to be of the purest quality, and only the first few drops were fit for use. The Torah also insists on **כחתה**, that the olive had to be crushed to produce its oil, whereas oil that oozed out by itself was invalid. This seems rather strange because surely oil that leaked from the olive without its flesh being pounded was even purer, so why should it be **פסול**?

In order to answer this question, let us first pose another problem in connection with the mitzvah of **מלך** that is read in **פ' תצא**. In that reading in the Torah expresses the mitzvah as **כִּי תָצָא** — you, the Jewish people, should obliterate Amalek. In **בשלה**, however, the Torah writes, **כִּי תְמַהֵּת אֶת בָּרָךְ הוּא**, I — Amalek. Is this not a contradiction? Whose mitzvah is it, ours or the Almighty's? •

38 In *Megillas Esther* we find a strange thing. Queen Esther asked Achashveirosh if she could also invite Homon to her **סעודת**, and our Sages consider this extraordinary (*Megillah* 15b). The Jewish people were relying so much on Esther intervening with Achashveirosh on their behalf, and now, by her associating with Homon and keeping his company, it appeared as if she was distancing herself from *Klal Yisroel* and turning her back on them.

Explains the Gemara, **כדי שלא יאמרו** **אתות לנו** **בבית המלך ויטווען**. Queen Esther meant well. She specially consorted with Homon in order that *Klal Yisroel* should not rely on her and do nothing themselves. Let them rather think that Esther was not on their side and then they would have to try to annul the decree by dint of their own efforts, through *teshuva*, *tefillah*, fasting and good deeds.

That is exactly how **הקרוש ברוך הוא** wants us to behave at all times. We have to exert ourselves first and then is prepared to intervene on our behalf. But if we sit back and rely on others — we cannot count on Hashem's assistance.

Viewed in this light, **כתייה את זכר מלך** is no contradiction. Initially, it has to be we, *Klal Yisroel*, have to seek out Amalek and engage them in battle — **כִּי תָצָא לִמְלחָמָה עַל אוֹיְבֵיכֶם** — and only then can we look forward to **ברוך הוא**, to **אמונה**, completing the task that we began to do — **ונתנו ה' אלקיך ביזק** —.

39 Perhaps the same idea lies behind the **דין** that we must crush the olive to produce oil and not use any oil that leaked out by itself. The burning Menorah represents, say our Sages, the flame of *Yiddishkeit*, of **בר מץוה ותורה אור**, and this can only be created by each person working hard on himself to kindle that flame. Too many people rely on others, on teachers, environment, parents, home, **חוות אבות**. They want to use oil that metaphorically oozed out by itself. Says the Torah, such oil is **פסול**. It has to be forged by one's own **עובדה** and then will do the rest.

תכלית כל הסigosים להסביר את עלות הלב זו היא כל עבודתנו של האדם, לביר את מעשינו ולטוטומת **אמון** לאחד, ועובדות זו קשיה היא ורבת אונפן ומתקפת את כל חייו של אדם, כי מאחר שהאדם אווצר בתוכו איצרות כה הרבה הרי שלחויזאים נודשים סיבות ריבות, כי בפעם אחת ע"י עמל מגלה הוא מתוק צפנות ליבו את אמונהו העזה בהש"ת, ובפעם אחרת מגלה והוא את יראותו מפני הבורא, וכן הוא בדקוק המצוות ובעמל התורה, וכל העבודה הזה לא באח בקהל כי לשם יצירות המעשים לא די אפילו בטהינה, אלא יש צורך דוקא בבניתה, לומר בogeneity ובמאם מרביבים, ורק אז מתגלים מתוק ממוקמי נשׂו של האדם מידותיו הנעלאות והיקורות, וכתגובהו השמן אשר טיבעו שהוא מתרומם ונען מעל כלך, כך האדם הזה אשר זכה באמונותיו הזקה וממידותיו התהומות.

ובמדרש (שר החירות רבא ג) אמרו: **צورو המרד דודי לי וכו'**. ומה המור הזה כל מי שליקתו ידיו מתרדרמות [- נעשה מרו, לפי שהוא מר כלערן], כך אמרה ממרוד עצמו ומסגף עצמו ביסורים, וממצאי מי שביאר את דברי המדרש ע"פ דברי

248 | Gevurah R. Twersky

40

In a dentist's office, I picked up a magazine and saw an article entitled, "How Do Lobsters Grow?" Truthfully, I could have lived my entire life without the least concern about how lobsters grow, but I read on.

The article pointed out that the lobster is a soft, boneless animal that resides in a hard, unyielding shell. Inasmuch as the shell does not expand, how can the lobster grow? The answer is that as the soft lobster grows, its shell becomes restrictive and oppressive, and the lobster becomes uncomfortable. The lobster then retreats to an underwater rock formation where it can be safe from predators, sheds its shell, and forms a larger, more spacious shell.

The lobster continues to grow, and eventually the new shell becomes oppressive, so the lobster repeats the process. It does so several times, until it reaches its maximum growth.

What I gleaned from this article is that the stimulus for the lobster to shed its restrictive shell and be able to continue growing is discomfort. It is the lobster's uncomfortable feeling of being confined and oppressed that enables its growth. Just think what would happen if the lobster had access to a doctor! It would complain of discomfort, and the doctor would prescribe a painkilling medication or a tranquilizer. This would relieve the lobster's discomfort, and it would not shed its shell and produce a new one. Consequently, it would die as a tiny lobster.

The Talmud says that if we had not been given the Torah, we would have been obligated to learn proper behavior by observing animal life and cites examples of things we could learn from ants, cats, and pigeons. I think that there is something we can learn from lobsters, too, and that is that *discomfort may be a signal that we need to grow!* Not every discomfort has to be eliminated with medication.

There are indeed conditions, such as certain mood disorders, anxiety, and OCD, which may require medication. However, the number of tranquilizers prescribed in the United States is staggering. Tranquilizers are medicine, and medicine should be used only by sick people. I do not believe that all the people who take tranquilizers are sick. Yes, they may have discomfort, but often this discomfort is a signal that they need to grow.

Our body stops growing in late adolescence – early adult-

hood, but our spirit should continue to grow as long as we live. The body, for all intents and purposes, is an animal body. What gives us our uniqueness as human beings is the spirit. In *Happiness and the Human Spirit* I have defined the spirit as the sum total of all the traits that are unique to humans, which animals lack. These traits are capable of undergoing infinite improvement and refinement, and when we work to develop these traits to their fullest, we grow spiritually.

Discomfort is indeed unpleasant, and our first impulse is to reach for a pill to eliminate the discomfort. This may be a mistake. We may be overlooking the signal that we should be growing spiritually.

Lobsters are not the only creatures that provide us with a valuable teaching.

I visited a salmon fishery on the west coast. Salmon are spawned up-river, and then swim into the ocean, where they grow to maturity. When it comes time in their life cycle to spawn and then die, they swim upstream, *against the current*, to the place where they will spawn. When they reach a cascade in the river, they leap upward to the next level. If they do not succeed, they swim around a bit, then try to make the leap again. They continue this process until they reach their goal. They are guided by instinct to do all this.

This is a powerful teaching. We must do by intellect what the salmon do by instinct. When we have an ultimate goal, we must be able to go against the current to get there, overcoming the forces that push us back. When reaching an obstacle in our progress, we must leap over it to get to the next level, and if we fail, we must regroup our energies to try again. Like the salmon, we should not allow anything to stop us from reaching our goal.

The Talmud is so right. We can learn important things by observing animals.

As a child in Williamsburg, Brooklyn, we had a neighbor who had a very menial job. I would see him walking around all week in his soiled work clothes. But when Shabbos came, he donned a splendid *shtreimel* and a *bekisheh* with a lovely floral design; with his long beard, you could think he was a Rebbe. I didn't even recognize him!

On Shabbos, we all wear special and different clothing because then we are different, more elevated people. We are as dedicated to holiness and purity as the *Kohanim* in the Beis HaMikdash.

The Menorah

In the Beis HaMikdash there was a Menorah.

There were three mitzvos involving this Menorah. Two are well known: *hadlakas ha-neiros* and *hatavas ha-neiros*.

Hadlakas ha-neiros means lighting the Menorah. Hatavas ha-neiros means preparing the Menorah to be lit. (According to the Rambam, the *Kohen* would remove the old oil and wicks, and then set up the new ones.) This is a Torah mitzvah, and only a *Kohen* may carry it out.

Shabbos also has these two mitzvos. There is the mitzvah of lighting Shabbos candles, which is incumbent upon the woman (because she is the "Kohen" of the home). And there is an additional mitzvah of preparing the candlesticks (polishing them, inserting the oil and wicks, or candles, etc.). And the *Mishnah Berurah* deems it proper for the husband to do this preparation.²⁷ Hatavas ha-neiros is the man's mitzvah.

you'll do it—it's your mitzvah to clean the candlesticks *l'chvod Shabbos!*"

The husband prepares, and the wife lights. In this way the *hadlakas ha-neiros*, which resembles the lighting of the golden Menorah in the Beis HaMikdash, creates a perfect unity and harmony between husband and wife.

There is a third mitzvah regarding the Menorah. This mitzvah is simply that there should be a Menorah in the Beis HaMikdash. This mitzvah also has a parallel in Shabbos—we find that the Shabbos candlesticks are compared to the Menorah. Rabbeinu Yitzchak ben HaRa'avad is quoted in the *Rishonim* as saying that if the utensil holding the oil of the Shabbos lights is not a proper *keli*—for instance, it is too wobbly and cannot stand on its own without support—it is invalid for the Shabbos lights. Just as the lights in the Beis HaMikdash were placed inside the Menorah, so, too, the Shabbos lights need to be placed inside a proper *keli*. (Of course, it remains to be clarified whether the halachah follows this opinion.)

On this basis, we can explain the common custom of buying silver candlesticks. The candlesticks are similar to the Menorah,²⁸ and they are an intrinsic part of the mitzvah of kindling Shabbos lights.

What does all this have to do with Shabbos? The Nesivos Shalom, in his volume on Purim (pgs. 74-80 and in Shemos, page 299), explains that it is only as a result of the holiness and strength of Shabbos that we are able to engage in the mitzvah of erasing and destroying *Amalek*. The evil of *Amalek* is extremely powerful and we are only able to counteract it through our *shemiras Shabbos*. This is why we specifically read *Parshas Zachor* on Shabbos and not on Purim itself. Removed from all distractions relating to finances and work, Shabbos allows us to strengthen our spirituality and thereby weakens the forces of *Amalek*. In fact, the Nesivos Shalom points out that because *Bnei Yisrael* failed to observe Shabbos properly, *Amalek* was able to attack.

The Torah is eternal and all mitzvos must be pertinent for all times. How then is the mitzvah to wipe out *Amalek* applicable today, asks the Nesivos Shalom, when we no longer know who *Amalek* is? The answer is that we are obligated to destroy the *Amalek* within ourselves. In *Kabbalah*, the bad *middos* we possess are associated with the *klipah*, shell, of *Amalek*. On Shabbos, all the *klipos* and evil forces are shut out; only holiness reigns. *Amalek* exists "under the heaven" (as the *pasuk* says that we should erase *Amalek* from "mitachas hashmayim") but on Shabbos, we are lifted up above the heavens where *Amalek* cannot exist. Thus, Shabbos is the perfect day to destroy our personal *Amalek*, ridding ourselves of the evil tendencies we display at times.